γύρω του. Μονάχα ἕνας καλόγερος, γονατισμένος σὲ μιὰ γωνιά, προσευχόταν μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι καὶ μὲ κατεβασμένη τὴ μαύρη κουκούλα του...

Ὁ Δὸν Ζουὰν προχώρησε... Διέκρινε ἕνα φέρετρο στολισμένο μὲ ὡσπρα λουλούδια, ἀνάμεσα σὲ τέσσερα μανουάλια γεμᾶτα ἀναμμένα κεράκια... Ἔκανε μερικὰ ἀκόμα βήματα... Βρισκόταν τώρα μπρὸς στὸ φέρετρο... Κάτω ἀπὸ τὰ λουλούδια ἀναπαυόταν τὸ σῶμα τῆς θλιμμένης ἐκείνης γυναίκας, ποὺ τοῦ χάρισε ἕνα βράδυ τὰ φιλιά της μὲ τόση παραφορὰ καὶ ἀπελπισία...

—Ἐλβίρα! ψιθύρισε ὁ Δὸν Ζουάν.

Τὰ μάτια του εἶχαν πλημμυρίσει δάκρυα... Ἡ καρδιά του σπάραζε ἀπὸ πόνο... Κάτι εἶχε γκρεμιστῆ μέσα του...

—Ἐλβίρα! ἐπανέλαβε ὁ Δὸν Ζουάν.

Καὶ ξέσπασε σ' ἕνα ἀτέλειωτο σπαραχτικὸ κλάμα. Ἔκλαιγε τὴ γυναῖκα ποὺ ἀγαποῦσε, τὴν πρώτη καὶ τελευταία γυναῖκα ποὺ ἀγάπησε στὴ ζωή του ὁ μεγαλείτερος κατακτητής. Καί, συγχρόνως, ἔκλαιγε καὶ γιὰ τὸ θάνατο τοῦ ἰδιου τοῦ ἑαυτοῦ του—γιατὶ καταλάβαινε πὼς ἀπὸ κείνη τὴ στιγμὴ δὲν ἦταν πειὰ ὁ πολὺς Δὸν Ζουάν, δὲν ἦταν πειὰ ἄνθρωπος ζωντανός, ἀλλὰ μονάχα μιὰ σκιά, μιὰ σκιὰ καὶ τίποτ' ἄλλο...

Ξαφνικά, ὁ Δὸν Ζουὰν ἔνοιωσε ἕνα χέρι ν' ἀκουμπᾶ στὸν ὦμο του. Σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ εἶδε τὸν καλόγερο, ποὺ προσευχόταν πρὶν ἀπὸ λίγο σὲ μιὰ γωνιά, νὰ τοῦ δείχνη, ἀμίλητος, μὲ τὸ δάχτυλο, ἕνα σκτεινὸ σημεῖο τῆς ἐκκλησίας. Ὁ Δὸν Ζουὰν σκούπισε τὰ δακρυσμένα μάτια του, κύτταξε πιὸ προσεχτικὰ στὴ διεύθυνσι ποὺ τοῦ ἔδειχνε ὁ καλόγερος καὶ διέκρινε ἕνα ἄλλο σκεπασμένο φέρετρο. Μιὰ καλόγρηα προσευχόταν γονατισμένη μπροστά του.

—Ποιὸς εἶνε αὐτὸς ὁ νεκρός; ρώτησε ὁ μεγάλος γυναικοκατακτητής.

—Πήγαινε νὰ δῆς! τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ καλόγερος, μὲ φωνὴ ποὺ ἔμοιαζε σὰν νἄβγαινε ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο.

Ὁ Δὸν Ζουὰν σηκώθηκε μηχανικά, πλησίασε στὸ φέρετρο, σήκωσε τὸ σκέπασμα καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ ὀπισθοχώρησε, βγάζοντας ἕνα οὔρλιασμα πόνου.

Ὁ νεκρὸς ποὺ ἔβλεπε ξαπλωμένο μπροστά του, μέσα στὸ φέρετρο, ἦταν ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός του, ὁ Δὸν Μιγκουὲλ ὑ Μαράνα, ὁ Δὸν Ζουάν!...

Ὁ καλόγερος ξαναπλησίασε τὸν ἄλαλο Δὸν Ζουὰν καὶ τοῦ ψιθύρισε στ' αὐτὶ πάνω ἀπὸ τὸν ὦμο του:

—Ὁ Δὸν Ζουὰν πέθανε ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἔκλαψε γιὰ μιὰ γυναῖκα, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἀγάπησε! Ὁ Δὸν Ζουάν, ὁ ἐρωτευμένος πειὰ Δὸν Ζουάν, δὲν μπορεῖ νὰ ζῆ!...

....

Τὴν ἄλλη μέρα, ὁ Δὸν Μιγκουὲλ ὑ Μαράνα, ἄφηνε ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του στοὺς φτωχούς, ἄφηνε τοὺς φίλους του καὶ τὴν παλιὰ ζωή του καὶ—γέρος πειὰ ὕστερ' ἀπὸ μιὰ νύχτα πόνου καὶ ἀγωνίας— πήγαινε νὰ κλεισιτῆ σ' ἕνα μοναστῆρι... Κι' ὅταν πέθανε, ὕστερ' ἀπὸ κάμποσα χρόνια συντριβῆς καὶ μετανοίας, τὸ πτῶμα του σκόρπιζε ἕνα δυνατὸ ἄρωμα ἁγιωσύνης!...

ΒΕΡΝΟΝ ΔΗ

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

ΕΝΑΣ ΤΡΟΜΕΡΟΣ ΦΑΓΑΣ

Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς πατήρ, καλοφαγᾶς ὀνομαστὸς στὴν ἐποχή του, ἔλεγε τὰ ἑξῆς γιὰ κάποιον οἰκογενειακό του φίλο, ὀνομαζόμενο Μπουντού, ὁ ὁποῖος ἔτρωγε ὅσο ἕνας λόχος στρατιωτῶν τοὐλάχιστον:

«—Μιὰ μέρα ἦρθε ὁ Μπουντοὺ στὸ ἐξοχικὸ σπίτι τοῦ πατέρα μου, τοῦ στρατηγοῦ Δουμᾶ. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα εἴχαμε σφάξει ἕνα μοσχαράκι. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ λοιπὸν ποὺ τὸ εἶδε, τὰ μάτια του δὲν ξεκόλλησαν ἀπ' αὐτό.

«—Μπορεῖς νὰ τὸ φᾶς ὅλο, Μπουντού; τὸν ρώτησε γελῶντας ὁ πατέρας μου. Ἂν θέλεις, φάτο, εἶνε δικό σου ὅλο.

«—Ἔ, τότε, λοιπόν, στρατηγέ, στεῖλε το ὅλο στὸ φοῦρνο νὰ ψηθῆ.

«Τὸ ἐστείλαμε πράγματι στὸ φοῦρνο κι' ὅταν ἐψήθηκεν, ὁ Μπουντοὺ στρώθηκε στὸ τραπέζι καὶ τὸ ξεκοκκάλισε ὁλόκληρο.

«—Ἐλπίζω νὰ χόρτασες τώρα, φίλε μου! τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας μου.

«—Στρατηγέ μου, νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια: Ἂν στείλης στὸ φοῦρνο καὶ τὴ μάνα τοῦ μοσχαριοῦ, τὴν κανονίζω κ' ἐκείνη ὥς τὸ βράδυ!...»

ΜΙΚΡΑ-ΜΙΚΡΑ

Ἀπὸ ἕνα Παρισινὸ θηριοτροφεῖο ἐξέφυγαν μιὰ νύχτα ἕνας κροκόδειλος ὄχι πολὺ μεγάλος κι' ἕνα φείδι. Ὕστερ' ἀπὸ ἀρκετὲς ἔρευνες, ποὺ ἐκράτησαν πολλὲς ὧρες, τὰ βρῆκαν μέσα σ' ἕνα αὐτοκίνητο κλεισμένο σ' ἕνα γκαράζ. Εὐτυχῶς δὲ ποὺ τὰ βρῆκαν... Φαντάζεστε τί τρομάρα θἄπιανε τὸ σωφέρ, μόλις θ' ἄνοιγε τὸ πρωῖ τὸ αὐτοκίνητο καὶ θὰ ἔβλεπε μέσα τοὺς φοβεροὺς αὐτοὺς ἐπιβάτες!...

ΣΚΕΨΕΙΣ, ΓΝΩΜΕΣ, ΑΞΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

—Εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῆτε πόσα εἴδη ἔρωτος ὑπάρχουν. Ὑπάρχουν ἐρωτευμένοι ποὺ γράφουν τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα, κι' ἄλλοι ποὺ δὲν γράφουν ποτέ.

—Ὑπάρχει ὁ ἔρως-ποιητής, ὁ ἔρως-δημοσιογράφος—ποὺ ἐννοεῖ, ὁηλαδή, ν' ἀνακοινώνη σ' ὅλους κάθε λεπτομέρειά του—ὁ ἔρως-οἰκονομολόγος—ποὺ εἶνε καὶ ὁ χειρότερος ἀπ' ὅλους—ὁ ἔρως-θεατρῶνος—ποὺ εἶνε ὁ πιὸ ἐπικίνδυνος—ὁ ἔρως-γαλαρία—ὁ πιὸ σαχλὸς—ὁ ἔρως τῆς περιστάσεως καὶ ὁ ἔρως-τεμπέλης.

Πρίγκηψ ντὲ Λὶν

—Τὸ νὰ θέλη νὰ ξεχάση κανεὶς τὸ πρόσωπο μὲ τὸ ὁποῖο εἶνε ἐρωτευμένος, εἶνε σὰν νὰ ἐπιδιώκη νὰ τὸ συλλογίζεται διαρκῶς. Ὁ ἔρως ἔχει αὐτὸ τὸ κοινὸ σημεῖο μὲ τὶς τύρφες: ὅτι ὅσο θέλει κανένας ν' ἀπαλλαγῆ ἀπ' αὐτόν, τόσο τυραννικότερος γίνεται.

(Ἀὰ Μπρυγὲρ)

—Δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νὰ κυριευθῆτε ἀπὸ ἀπελπισία, νὰ θέλετε ν' αὐτοκτονήσετε κ.τ.λ., ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ πεισθῆτε ὅτι ἡ φίλη σας δὲν σᾶς εἶνε πειὰ πιστή. Ὁ ἐγωισμός σας πληγώνεται μὲ τὴ σκέψι ὅτι σᾶς ἀπατᾶ μὲ κάποιον ἄλλον; Δὲν ἔχετε παρὰ ν' ἀντιστρέψτε τοὺς ὅρους καὶ νὰ πῆτε ὅτι...ἀπατᾶ κι' αὐτὸν τὸν ἄλλον μὲ σᾶς, κι' ἀμέσως ὅλα διορθώνονται!

(Ἀ. ντὲ Μυσσὲ)

—Οἱ μεγάλοι σύνδεσμοι τῆς ἀνθρωπότητος εἶνε δύο: ἡ καλωσύνη καὶ ὁ ἔρως.

Μιραμπὼ

—Ἡ ζήλεια δὲν εἶνε πολλὲς φορὲς παρὰ ἕνα κακούργιο δεῖγμα ἔρωτος.

Στένταλ

—Ὁ ἔρως μᾶς διδάσκει ὅλες τὶς ἀρετές.

Πλούταρχος

—Ἔτυχε νὰ γνωρίσω γυναῖκες ὅλων τῶν χωρῶν τῆς γῆς. Ἡ Ἰταλίδα δὲν πιστεύει στὸν ἔρωτα τοῦ φίλου της, παρὰ μόνον ὅταν ἐκεῖνος ἐγκληματίσει γιὰ χατῆρι της. Ἡ Ἀγγλίδα πιστεύει στὸν ἔρωτα, ὅταν ὁ φίλος της κάνει κτιμιὰ τρέλλα κι' ἡ Γαλλίδα ὅταν ὁ φίλος της κάνει κακμιὰ κουταμάρα.

Σαμφὸρ

—Δὲν ὑπάρχει παρὰ ἕνα εἶδος ἔρωτος. Κυκλοφορεῖν ὅμως χιλιάδες πλαστῶν ἀντιγράφων του!

Ἀὰ Ροσφουκὼ

—Ὅταν ἀγαποῦμε, δὲν ἀναγνωρίζουμε αὐτὸ κι' ἐμεῖς οἱ ἴδιοι τὸν ἑαυτό μας. Μᾶς φαίνεται ἐντελῶς διαφορετικὸς ἀπ' ὅ,τι ἦταν προτήτερα.

Ἀλ. Δουμᾶς

—Ὁ ἔρως ἔχει τὴν γοητεία τῆς σειρῆνος καὶ τὴν παραφορὰ τῆς μαινάδος.

Ἀλφρ. Μυσσὲ

—Κάθε γυναῖκα θὰ ἦταν εὐχαριστημένη κι' εὐτυχὴς φορῶντας τοῦτινα ροῦχα, ἂν δὲν ὑπῆρχαν στὸν κόσμο ἄλλες γυναῖκες ποὺ φοροῦν μεταξωτά.

—Οἱ περισσότεροι παντρεμένοι ὑπενοικιάζουν συχνὰ τὴν καρδιά τους.

—Τὸ φυτίλι ἑνὸς πάθους ἀνάβει συνήθως πάνω στὴ στάχτη ἑνὸς ἄλλου.

Σαμφὸρ

—Ὅσο περισσότερο ἡ γυναῖκα σᾶς παρακαλεῖ νὰ τῆς πῆτε τὴν ἀλήθεια, τόσο λιγώτερο θέλει νὰ τὴν ἀκούση.

—Κάθε γυναῖκα θέλει ν' ἀκούη τὴν ἀλήθεια γιὰ τὶς φίλες της, ποτὲ ὅμως δὲν ἀνέχεται ν' ἀκούη τὴν ἀλήθεια καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό της.

—Ἡ γυναῖκα ποὺ συνήθως εἶνε...ψεύτικη ἀπ' τὴν κορφὴ ὥς τὰ νύχια, ἔχει τὴν ἀπαίτησι νἆναι πραγματικὰ τὰ διαμαντικὰ ποὺ φοράει.

—Ὁ παντρεμένος ἄνθρωπος σὲ δυὸ πράγματα ἐλπίζει: στὸ διαζύγιο καὶ στὸ θάνατο!...

—Οὐδὲν κακὸν ἀμιγὲς καλοῦ! Γιὰ νὰ φάη ἡ Εὔα τὸ μῆλο ἔδωσε ἐργασία σὲ χιλιάδες ραφτρες, μοδίστρες καὶ καπελλοῦδες.

—Ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνδρες ποὺ ζοῦν καὶ ἐργάζονται γιὰ τοὺς ἄλλους. Ὅλοι ὅμως οἱ ἄνδρες ἐργάζονται καὶ ἱδρωκοποῦν γιὰ τὴ γυναῖκα.

—Ἡ περιπέτεια κι' ὁ κίνδυνος τραβᾶ πάντοτε τὰν ἄντρα. Μόνον ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ ἀγάπη του πρὸς τὶς γυναῖκες.

—Ἂν μιὰ γυναῖκα δὲν κάμει ἕναν ἄντρα δυστυχῆ, τοὐλάχιστον μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα, δὲν μπορεῖ νὰ εὐχαριστηθῆ.

—Τὸ παραμύθι τῆς ἀγάπης εἶνε εὐχάριστο στὴ γυναῖκα, ὅπως στὰ παιδάκια τὸ παραμύθι τῆς νεραϊδας.

—Ἡ γυναῖκα ποὺ μοιάζει μὲ ἄγγελο, εἶνε πάντοτε σχεδὸν...ὑποθηκευμένη στὸ διάβολο.

—Κάθε ἐξυπνη γυναῖκα προτιμᾶ «ἕνα καὶ στὸ χέρι, παρὰ δέκα κοὐ κατρέρι».

—Ἡ γυναῖκα δὲν γίνεται πνευματώδης παρὰ ἐπὶ ζημία τῆς ἀρετῆς της.

Ντ' Ἀλαμπὲρ

—Ἡ γυναῖκες εἶνε συνήθως ἀμείλικτοι δικαστὲς γιὰ τὰ παραπτώματα τῶν ἄλλων γυναικῶν.

Μπαλζὰκ